

ผลกระทบของความรู้ทางการบัญชีที่ดีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Effects of Best Accounting Knowledge on Financial Reporting Preparation Efficiency of Sub-district Administration Organizations in the Lower- Northeastern

ปุกณนุช จอมเงิน,¹ ศรีรุ่งรัตน์ สุดสมบุญ,² และ วิษณุ สุमितสวรรค์³

Punyanuch Jomgoen¹ Seerungrat Sudsomboon² and Vissanu Zumitzavan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของความรู้ทางการบัญชีที่ดีที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 185 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ซึ่งความรู้ทางการบัญชีที่ดีแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแนวคิดขั้นมูลฐานทางทฤษฎีการบัญชี (2) ด้านข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชี (3) ด้านหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน (4) ด้านหลักการเพิ่มเติม ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ทางการบัญชีที่ดี ด้านแนวคิดขั้นมูลฐานของทฤษฎีการบัญชี ด้านหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน และด้านหลักการเพิ่มเติม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีที่ดีของพนักงานบัญชี เพื่อนำไปสู่การจัดทำงบการเงินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการเสริมสร้างองค์กรให้มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

คำสำคัญ : ความรู้ทางการบัญชีที่ดี, ประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The purpose of this study was to verify the effects of best accounting knowledge on the efficiency of financial reporting preparation in the sub-district administration organizations in the Lower-Northeastern Thailand. A questionnaire was employed as an instrument for collecting

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} อาจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student of Accounting Program, Faculty of Accountancy and Management, Mahasarakham University.

^{2,3} Lecturer, Faculty of Accountancy and Management, Mahasarakham University.

data from 185 samples from the finance division of sub-district administration organizations in the Lower-Northeastern, selected by a stratified random sampling technique. The statistics used for analyzing the collected data were multiple correlation analysis and multiple regression analysis. Best accounting knowledge is divided into four aspects: (1) Fundamental Theoretical Concepts (2) Fundamental Underlying Assumptions (3) Basic Principles of Accounting (4) Additional Principles. The result showed that : the best accounting knowledge in the aspects of fundamental theoretical concepts, basic principles of accounting and additional principles positively affected and were related to financial reporting preparation efficiency as a whole. Therefore, the sub-district administration organizations developed the best accounting knowledge of their accountants. Lastly, this may lead to improved efficiency and effectiveness in financial reporting preparation to strengthen the trustworthiness and recognition of the organization.

Keywords: Best Accounting Knowledge, Financial Reporting Preparation Efficiency Sub-district Administration Organizations

บทนำ

ในการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เป็นไปตามแผน หรือนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมิได้มุ่งหวังกำไร ซึ่งแตกต่างจากการจัดทำบัญชีของเอกชนซึ่งมุ่งหวังกำไร แต่สิ่งที่เหมือนกัน คือ การจัดทำบัญชีต้องเป็นไปตามหลักการแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชี และมาตรฐานของการบัญชี ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาในด้านการจัดทำงานการเงิน ที่ยังขาดประสิทธิภาพ จนเป็นผลให้หลายฝ่ายหันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของบุคลากรส่วนการคลังในการจัดทำงานการเงินให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อกำหนดที่สังคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายยอมรับ เพื่อให้สามารถนำงบการเงินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและพัฒนางค์กรได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาความรู้มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับทุกองค์กรโดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ และความสามารถทางด้านการเงินการบัญชี เนื่องจากการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี

นั้นจะ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานของการบัญชี ตั้งแต่การลงบันทึกรายการไปจนถึงการวางระบบบัญชี การทำรายงานทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการวิเคราะห์ตีความหมายและรายงานต่อผู้บริหาร ซึ่งข้อมูลต้องมีความแม่นยำถูกต้องยุติธรรม และซื่อสัตย์ เพราะผลงานของพนักงานบัญชี จะถูกนำเสนอต่อทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลทางการบัญชีที่ถูก ต้องพนักงานบัญชีจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ และต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี (Best Accounting Knowledge) เป็นคุณสมบัติของพนักงานบัญชีที่จำเป็นต้องมี พนักงานบัญชีที่ดีควรมีความกระตือรือร้นที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อที่จะนำความรู้มาพัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรก้าวหน้ายิ่งขึ้น (สมเดช โรจน์คุรีเสถียร, 2548 : 12) โดยปัจจุบันความรู้ทางการบัญชีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการทำงานด้านการเงินและด้านงบประมาณที่เป็นหัวใจสำคัญต่อการบริหาร ซึ่งในการจัดทำและบริหารงบ

ประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นต้องเป็นไปตามระเบียบและคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง โดยจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการทำงาน ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งจะตรวจสอบการบันทึกรายรับรายจ่าย การจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน การจัดเก็บภาษีอากร และการจัดเก็บรายได้อื่นๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้านบัญชีต้องศึกษาระเบียบวิธีปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรซึ่งความรู้ทางการบัญชีที่ดี ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับแนวคิดขั้นมูลฐานของทฤษฎีการบัญชี (Fundamental Theoretical Concepts) ความรู้เกี่ยวกับข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชี (Fundamental Underlying Assumptions) ความรู้เกี่ยวกับหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน (Basic Principles of Accounting) และความรู้เกี่ยวกับหลักการเพิ่มเติม (Additional Principles) (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2552 : 2-10) ที่เป็นกลุ่มของแนวคิด สมมุติฐาน และหลักการบัญชีต่างๆ ตลอดจนวิธีปฏิบัติทางการบัญชี เพื่อให้ให้นักบัญชีปฏิบัติงานได้ถูกต้องสามารถสรุปข้อมูลทางการเงินและนำเสนองบการเงินได้อย่างถูกต้อง เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือสามารถจัดทำงบการเงินที่มีประสิทธิภาพได้

การจัดทำงบการเงินที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน ที่เป็นคุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน อันประกอบด้วย ความเข้าใจได้ (Understandability) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ความเชื่อถือได้ (Reliability) และเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) (ดวงสมร อรพินท์ และคณะ, 2552 : 33) ประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน (Financial Reporting Preparation Efficiency) เป็นการจัดทำงบการเงินตามลักษณะเชิงคุณภาพ และมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสม

ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารในการใช้เป็นข้อมูลที่แสดงถึงผลการบริหารงานที่ผ่านมาของฝ่ายบริหาร ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบจากหน่วยงานที่กำกับดูแล ออกกฎระเบียบ ซึ่งเป็นผลขั้นสุดท้ายที่ได้รับจากกระบวนการทางบัญชีที่มีการสรุปรายละเอียดต่างๆ ของข้อมูลจากการดำเนินงานกิจกรรมของหน่วยงานตลอดระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา โดยมีการจัดทำบัญชีภายใต้ข้อสมมุติฐานทางการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งกำหนดขึ้นโดยการประมวล ผลจากหลักการและวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีเพื่อให้การจัดทำงบการเงินของนักบัญชีสามารถปฏิบัติได้ในแนวทางเดียวกันและผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนตามความเหมาะสม ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการวางแผนในอนาคตทางด้านงบประมาณการเงินขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรภาครัฐ จะต้องมีการจัดทำ งบการเงินของหน่วยงานเสนอต่อหน่วยงานที่กำกับดูแล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคลสามารถรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเป็นอิสระพอสมควรมีทรัพย์สินมีงบประมาณเป็นของตนเอง (กาญจนา กิณี, 2553 : 1) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวแทนของประชาชน สามารถดำเนินการจัดการในการบริหารงานและปกครองตนเองมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ มีรายได้ทั้งที่รัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถจัดทำงบประมาณของตนเองได้และมีบุคลากรเป็นของตนเองในการจัดการและบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในตำบลให้ได้มากที่สุด

แม้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้วางไว้ แต่ปัญหาภายในที่องค์การบริหารส่วนตำบลประสบอยู่ คือปัญหาของฝ่ายบัญชีและการเงินที่เป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่มีความสำคัญในการให้ข้อมูลสำคัญทางด้านการเงิน เพื่อช่วยในการตัดสินใจแก่ผู้บริหาร และส่วนงานต่างๆ ซึ่งปัญหาในการทำงานทางด้านการเงินการบัญชีที่เกิดขึ้นเป็นอุปสรรคที่ทำให้บุคลากรส่วนการคลังไม่สามารถที่จะจัดทำงบการเงินได้ตรงตามเวลา และตรงตามรูปแบบที่หน่วยราชการได้กำหนดไว้เป็นเหตุให้เกิดความบกพร่อง ที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในอนาคต ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพที่สูงเพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลและหน่วยงานเกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผล งานที่ได้ผ่านการกลั่นกรองจากนักบัญชีที่มีองค์ ประกอบของความรู้ความสามารถที่ครบถ้วนในทุกๆ ด้าน (มุจรินทร์ แก้วหย่อง, 2548 : 1)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงศึกษาผลกระทบของความรู้ทางการบัญชีที่ดี ที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินขององค์การ

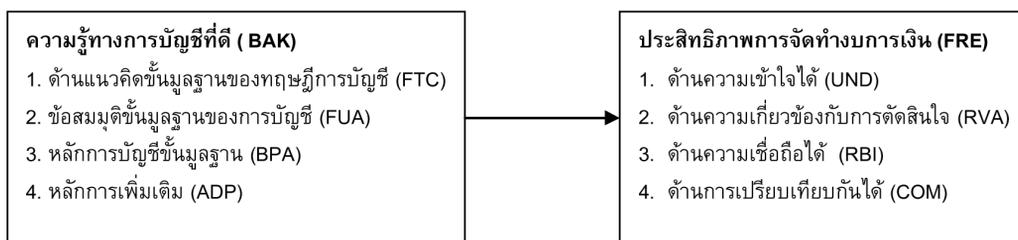
บริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า ความรู้ทางการบัญชีที่ดีมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาและปรับปรุงความรู้ทางการบัญชีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดทำงบการเงินมีคุณภาพน่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการนำไปใช้ประกอบการบริหาร ตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ความรู้ทางการบัญชีที่ดี ได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ 1

โมเดลความรู้ทางการบัญชีที่ดีและประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน

จากกรอบแนวคิดข้างต้น การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์กรอบแนวคิด เรื่องโครงสร้างทฤษฎีการบัญชีของ นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2552 : 26) เป็นกรอบแนวคิด

เรื่องความรู้ทางการบัญชีที่ดี จึงสรุปแนว ความคิดของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความรู้ทางการบัญชีที่ดี (Best Accounting Knowledge)

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี เป็นหลักการ และแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชีที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดทำงบการเงิน มีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ (1) ด้านแนวคิดขั้นมูลฐานทางทฤษฎีการบัญชี (Fundamental Theoretical Concepts) หมายถึง หลักเกณฑ์พื้นฐานทางการบัญชี ซึ่งเกี่ยวกับ รายการ และเหตุการณ์ทางการบัญชีที่เกิดขึ้นซึ่ง สามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ เรียกว่า รายการทางการบัญชี ตลอดจนอธิบายสมการบัญชีเบื้องต้นช่วยให้การรายงานการเงินมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของการแสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของสินทรัพย์ (2) ด้านข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชี (Fundamental Underlying Assumptions) หมายถึง ข้อกำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำงบการเงิน หลักความเป็นหน่วยงานของกิจการ หลักการดำเนินงานต่อเนื่อง หลักการใช้หน่วยเงินตรา หลักงวดเวลา ที่เป็นข้อตกลงของ นักบัญชี เพื่อยึดถือเป็นหลักเกณฑ์การวัดมูลค่า (3) ด้านหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน (Basic Principles of Accounting) หมายถึง แนวทางในการนำไปปฏิบัติทางการบัญชีมี 7 หลักการ ได้แก่ หลักราคาทุน หลักการเกิดขึ้นของรายได้ หลักการจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่าย หลักความสม่าเสมอ หลักการเปิดเผยข้อมูล หลักการอันเที่ยงธรรม และหลักการประมาณ (4) ด้านหลักการเพิ่มเติม (Additional Principles) หมายถึง หลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ได้ทุกสถานการณ์ ได้แก่ หลักนัยสำคัญ หลักความระมัดระวังและหลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ

2. ประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน (Financial Reporting Preparation Efficiency)

ประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำเสนองบการเงินตามลักษณะเชิงคุณภาพและมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสม เป็นคุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารในการใช้เป็นข้อมูล que แสดงถึงผลการ

บริหารงานที่ผ่านมา โดยมีการจัดทำขึ้นภายใต้ข้อสมมุติฐานที่สำคัญ ช่วยให้นักบัญชีมีแนวทางในการเลือกวิธีการทางบัญชีและผู้ใช้ข้อมูลทางการ บัญชีได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนตามความเหมาะสม ซึ่งประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินตามแนวคิด ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินประกอบด้วย (ดวงสมร อรพินท์ และคณะ, 2552 : 33) (1)ด้านความเข้าใจได้ (Understandability) หมายถึง ข้อมูลในงบการเงินต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูลดังกล่าว โดยมีข้อสมมุติที่ว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี รวมทั้งมีความตั้งใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าว(2)ด้าน ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) หมายถึง ข้อมูลที่มีประโยชน์ต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจต้องช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคตรวม ทั้งข้อผิดพลาดที่ผ่านมาของงบการเงินได้ (3)ด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต้องเชื่อถือได้ ข้อมูลจะมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้หากปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง ซึ่งทำให้ผู้ใช้งบการเงินมั่นใจได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง (4)ด้านการเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) หมายถึง ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกัน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงิน สามารถประเมินฐานะการเงินผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้น การเปรียบเทียบกันได้เป็นลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญของข้อมูลทำให้ข้อมูลนั้นมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

เนื่องจากความรู้ทางการบัญชีที่ดีเป็นหลักการและแนวทางในการปฏิบัติทางการบัญชี ที่เป็นหัวใจสำคัญต่อการบริหารงาน สามารถแสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานขององค์กร ที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง เชื่อถือได้ สะท้อนให้เห็น

ถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหาร ดังนั้น ในการวิจัยจึงตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานในการวิจัย : ความรู้ทางการบัญชีที่ดีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,183 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 290 คน โดยเปิดตาราง Yamane (สมพล พุ่งหว่า, 2549 : 98) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) 1) จำแนกหัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างออกตามจังหวัด 2) กำหนดกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามสัดส่วน และ 3) ทำการสุ่มตัวอย่างตามข้อ 2 โดยใช้คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 290 ชุด ปรากฏว่ามีแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 189 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 185 ชุด มีอัตราผลตอบแทนร้อยละ 63.79 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามอย่างน้อยอัตราร้อยละ 20 จึงเป็นที่ยอมรับได้

2. การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี เป็นตัวแปรอิสระซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านแนวคิดขั้นมูลฐานของทฤษฎีการบัญชี ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมการรับรู้เหตุการณ์ทางการบัญชี การจัดทำรายงานตามหลักรายการ

ทางบัญชี การอธิบายรายการทางบัญชีได้ครบถ้วนถูกต้อง และจัดทำบัญชีตามแนวคิดสมการบัญชีเบื้องต้น 2) ด้านข้อสมมุติขั้นมูลฐานของการบัญชี ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุม การจัดทำงบการเงินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแสดงผลการดำเนินงานตามหลักความเป็นหน่วยงาน การใช้หน่วยเงินตราในการวัดมูลค่า และจัดทำงบการเงินตามหลักงวดเวลา 3) ด้านหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน ประกอบด้วย 7 คำถาม โดยครอบคลุมการใช้หลักราคาทุน การบันทึกรายการตามหลักการเกิด ขึ้นของรายได้ การวัดผลการดำเนินงานใช้หลักการจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่าย การปฏิบัติทางการบัญชีด้วยวิธีเดียวกันเสมอ การนำเสนอข้อมูลตามหลักการเปิดเผยข้อมูลตามข้อเท็จจริงตรวจสอบได้ และการใช้หลักการประมาณ 4) และด้านหลักการเพิ่มเติมประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมการกำหนดหลักการเพิ่มเติมที่สามารถใช้ได้ทุกสถานการณ์ โดยพิจารณารายการตามหลักนัยสำคัญ การเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีโดยคำนึงถึงความระมัดระวัง และการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ในการวัดผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน เป็นตัวแปรตามซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเข้าใจได้ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมการนำเสนอข้อมูลที่เป็นไปตามหลักการบัญชี เรื่องการนำเสนอรายงานรูปแบบและภาษาง่ายต่อการเข้าใจ อธิบายเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลและความสมดุลของต้นทุนในการจัดทำ 2) ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมการรายงานทางการเงินที่ช่วยคาด คະเนผลลัพท์ สามารถตอบ สอนงต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และสาระสำคัญต่อการตัดสินใจอย่างทันเวลา และช่วยบ่งชี้ข้อมูลที่ผิด พลาดในอดีต 3) ด้านความเชื่อถือได้ ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมการนำเสนอถึงรายการที่สามารถตรวจ

สอบได้ การนำเสนออย่างเที่ยงธรรม แสดงถึงความ เป็นจริงของข้อมูล ความครบถ้วนและการนำเสนอ รายงานการเงินที่เป็นกลาง และ 4) ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุม การกำหนดนโยบาย รูปแบบที่สามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต ตามหลักการบัญชีที่รับรองและ ช่วยวิเคราะห์แนวโน้มในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

3. ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง โดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งความรู้ทางการบัญชีที่ดี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.571 - 0.812 และประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.552 - 0.819 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่า การทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้และใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี

ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความรู้ทางการบัญชีที่ดี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ ระหว่าง 0.726 - 0.862 และประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.874 - 0.963

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถด ถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของความรู้ทางการบัญชีที่ดีกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเขียนเป็นสมการ ดังนี้

สมการ Financial Reporting Preparation Efficiency

$$= \beta_0 + \beta_1 \text{FTC} + \beta_2 \text{FUA} + \beta_3 \text{BPA} + \beta_4 \text{ADP} + \varepsilon$$

ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความรู้ทางการบัญชีที่ดีกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินโดยรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ตัวแปร	FRE	FIC	FUA	BPA	ADP	VIF
$\bar{X}$	4.21	4.14	4.28	4.34	4.20	
S.D.	0.52	0.60	0.55	0.51	0.60	
FRE		0.679*	0.690*	0.806*	0.762*	
FIC			0.667*	0.695*	0.680*	2.274
FUA				0.766*	0.667*	2.659
BPA					0.791*	3.806
ADP					-	2.943

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความระหว่างตัวแปรอิสระความรู้ทางการบัญชีที่ดี พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ในลำดับต่อมาผู้วิจัยทำการทดสอบ Multicollinearity โดย

ใช้ VIF ปรากฏว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระ ความรู้ทางการบัญชีที่ดี แต่ละด้าน มีค่าตั้งแต่ 2.274 - 3.806 แสดงว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair และคณะ, 2010)

ตาราง 2 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรตามเป็นประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน โดยรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี	ประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน โดยรวม			t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน			
ค่าคงที่	0.453	0.186		2.430	0.016
1. ด้านแนวคิดขั้นมูลฐานของทฤษฎีการบัญชี (FTC)	0.121	0.053		2.273	0.024
2. ด้านข้อสมมุติขั้นมูลฐานของการบัญชี (FUA)	0.088	0.063		1.394	0.165
3. ด้านหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน (BPA)	0.435	0.081		5.403	0.000
4. ด้านหลักการเพิ่มเติม (ADP)	0.236	0.060		3.909	0.000
F = 108.435 p = 0.000 Adjusted R ² = 0.700					

จากตาราง 2 พบว่า ความรู้ทางการบัญชีที่ดีด้านแนวคิดขั้นมูลฐานของทฤษฎีบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินโดยรวม เนื่องจาก ความรู้ทางการบัญชีเป็นแนวคิดพื้นฐานของการบัญชีเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการ ศึกษาแนวทางการบัญชี ซึ่งเกี่ยวกับรายการ และเหตุการณ์ทางการบัญชี ช่วยให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์สำคัญในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงคำนิยามขององค์ประกอบของงบการเงิน ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินมีความเข้าใจและเชื่อถือในข้อมูลทางการบัญชีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณี อย่างธรา และคณะ (2549 : 1-5) กล่าวว่า องค์ประกอบของงบการเงิน คือ ประเภทของราย

การและเหตุการณ์ทางบัญชีที่แสดงไว้ในงบการเงิน ตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจของรายการและเหตุการณ์นั้นๆ เกี่ยวข้องโดยตรงกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันเพชร (2547 : 56) กล่าวว่า แนวความคิดขั้นมูลฐาน เป็นการพัฒนาโครงสร้างของทฤษฎีบัญชีต้องการกำหนดนิยามขององค์ประกอบงบการเงิน (สินทรัพย์ หนี้สินส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้ และค่าใช้จ่าย) ซึ่งเป็นกลุ่มของแนวคิด สมมุติฐานและวิธีปฏิบัติทางการบัญชี เพื่อให้สามารถอธิบายรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีได้ ตลอดจนเน้นถึงความจำเป็นของผู้ใช้งบการเงินเพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี ด้านหลักการบัญชีขั้นมูลฐาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินโดยรวมเนื่องจากกฎเกณฑ์ทางบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไปเป็นสิ่งที่นักบัญชีต้องยึดเป็นแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีทั้งในด้านการรับรู้ การวัดมูลค่าและการแสดงรายการในงบการเงินให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำงบการเงินซึ่งสอดคล้องกับแนว คิดของ นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพชร (2552 : 18) กล่าวว่า หลักการบัญชีขั้นมูลฐาน เป็นกฎเกณฑ์ทางบัญชีอย่างกว้างๆ ที่ยอมรับกันโดยทั่วไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปถือปฏิบัติทางการบัญชี (Implementation Principles) ในเรื่อง การรับรู้ การวัดมูลค่า และการแสดงรายการในงบการเงินประกอบด้วยหลักการ 7 ด้าน ดังนี้ หลักราคาทุน หลักการเกิดขึ้นของรายได้ หลักการจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่าย หลักความสม่ำเสมอ หลัก การเปิดเผยข้อมูลหลักการอันเที่ยงธรรม และ หลัก การประมาณ

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี ด้านหลักการเพิ่มเติม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินโดยรวมเนื่องจาก หลักการเพิ่มเติมเป็นหลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์เพราะหลักการบัญชีอาจไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในทุกกรณี บาง ครั้งอาจต้องใช้วิธีอื่นหรือมีข้อยกเว้นในบางกรณีได้ แก่หลักนัยสำคัญหลักความระมัดระวัง และหลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทนา สาขากร และศิลปพร ศรีจันทเพชร (2552 : 20-21) กล่าวว่า หลักการเพิ่มเติมหรือการดัดแปลงธรรมเนียมปฏิบัติเพิ่มเติม หมายถึง หลัก การที่กำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ เนื่องจากหลักการบัญชีอาจไม่อยู่ในลักษณะที่จะนำไปปฏิบัติได้ในทุกกรณี ดังนั้นผู้จัดทำและผู้ใช้งบการเงินจึงอาจใช้วิธีอื่นหรือมีข้อยกเว้น (Exception) หรือข้อจำกัดการนำไปปฏิบัติ (Implement Constraints) สำหรับบางกรณี

หลัก การเพิ่มเติมมี 2 หลักการ คือ หลักสาระสำคัญ และหลักความระมัดระวัง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต และประโยชน์ของการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต การวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถนำไปศึกษาวิจัยผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีต่อความรู้ทางการบัญชีที่ดี และประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงิน เพื่อสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานให้กับหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเปลี่ยนกลุ่มตัว อย่างเป็นหน่วยงานราชการอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะทำให้งาน วิจัยมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ทางการบัญชีที่ดี ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นข้อสนเทศให้องค์กรนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำงบการเงิน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารและหน่วยงานที่กำกับดูแล ตลอดจนเป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรดำเนินงานโดยตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ของบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และจัดทำงบการเงินที่มีคุณภาพ โปร่งใส และมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ความรู้ทางการบัญชีที่ดี ด้านแนวคิดขั้นมูลฐานของทฤษฎีการบัญชี ด้านหลักการบัญชี ขั้น

มูลฐานและด้านหลักการเพิ่มเติมมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดทำงบการเงินขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ทางการบัญชีที่ดี ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เป็นข้อเสนอแนะให้องค์กรนำไปปรับปรุงและ

พัฒนาการจัดทำงบการเงิน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหาร และหน่วยงานที่กำกับดูแล ตลอดจนเป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรดำเนินงานโดยตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ของบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และจัดทำงบการเงิน ที่มีคุณภาพ โปร่งใส และมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2554). *บันทึกท้องถิ่น 2554 ท้องถิ่นก้าวไกล ชาวไทยมีสุข*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กาญจนา กิณรี. (2553) *ปัญหาการบริหารงบประมาณในองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทนา สาขากร และศิลปพร ศรีจันเพชร. *การบัญชีขั้นต้น*. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็นเพรส, 2552.
- ดวงสมร อรพันธ์, กชกร เฉลิมกาญจนา, แพร กิระสุนทรพงษ์, ปริญญา มณีโรจน์ และสมพงษ์ พรอุปถัมภ์. (2552). *การบัญชีการเงิน*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2552). *ทฤษฎีการบัญชี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นุชนารถ อินทรโคกสูง. (2554). *ผลกระทบของการปฏิบัติทางการบัญชีที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มจรีนทร์ แก้วหย่อง. (2548). *ความรู้ความสามารถทางการบัญชีระบบสารสนเทศทางการบัญชีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2547). *ทฤษฎีการบัญชี*. พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น.เพรส.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2548). *หลักการบัญชีขั้นต้น*. กรุงเทพฯ : อินโฟไมนิ่งเพรส.
- สมเดช โรจน์คุรีเสถียร. (2548). *การบัญชีธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ เพรส.
- สมพล พุ่งหว่า. (2549). *วิธีการวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรุณี อย่างธารา, อรสา วีระประดิษฐ์, ญัฎฐพร เหล่าธรรมทัศน์ และวิภาดา ดันดีประภา. (2549). *การบัญชีการเงิน*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Aaker, D.A., v. Kumar and G.S. Day. (2001). *Marketing research* (7th ed.). New York : John Wiley & Sons.
- Hair J F, Black W C, Babin B J and Anderson R E. (2010). *Multivariate data analysis - A global Perspective*. (Upper Saddle River: Pearson).
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York : McGraw-Hill Book Company.